

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Jiřího Vyvadila v právní věci stěžovatele **S. P.**, zastoupeného Mgr. Radimem Dostalem, advokátem se sídlem Vsetín, Palackého 168, za účasti **Krajského úřadu Zlínského kraje**, odboru legislativního a právního, se sídlem Zlín, tř. Tomáše Bati 3792, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 7. 2004, č. j. 57 Ca 157/2003 – 29,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 30. 7. 2004, č. j. 57 Ca 157/2003 – 29, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Stěžovatel se domáhá přezkoumání v záhlaví uvedeného rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 7. 2004, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Krajského úřadu Zlínského kraje, odboru legislativního a právního, ze dne 8. 4. 2003, č. j. LPO/645/03/Du, jímž bylo změněno rozhodnutí Městského úřadu Vsetín, odboru správních agend, ze dne 3. 2. 2003, č. j. RD/O-8242/02-67-KL, ve výroku o sankci tak, že se vypouští text „13 500 Kč“ a na místo něj se vkládá „10 000 Kč“. Ostatní části rozhodnutí zůstávají nezměněny. Prvostupňovým rozhodnutím správního orgánu byl stěžovatel uznán vinným ze spáchání přestupku na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi dle § 30 odst. 1 písm. i) bodu 2. zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění. Přestupku se měl dopustit tím, že dne 7. 11. 2002 ve 20.05 hodin na místní komunikaci v obci H. odmítl jako řidič motorového vozidla státní poznávací značky xxx na výzvu hlídky Policie České republiky po pozitivní dechové zkoušce podrobit se lékařskému vyšetření s odběrem krve nebo moči ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem. Za přestupek mu byla uložena pokuta ve výši 13 500 Kč a zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 8 měsíců.

Krajský soud odůvodnil napadený rozsudek tím, že ze spisu správního orgánu, a to i s ohledem na doznání stěžovatele, vyplývá, že se dopustil předmětného přestupku. Soud neshledal důvodnými námitky stěžovatele, pokud se týče výroku o trestu, kdy stěžovatel namítal, že uložená sankce je v rozporu s ustanovením § 12 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Skutečnost, že stěžovatel jel s vozidlem pouze 50 metrů a pohyboval se po málo frekventované komunikaci, není skutečností rozhodující, jelikož se po pozemní komunikaci pohyboval a tudíž při výkonu činnosti mohl ohrozit život nebo zdraví lidí anebo poškodit majetek. Fakt, že k uvedeným okolnostem nedošlo, je právně irelevantní. Soud tak nezohlednil námitku, že stěžovatel jel pouze 50 metrů po místní komunikaci, která je málo frekventovaná, jelikož z ust. § 2 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb. vyplývá, že účastníkem provozu na pozemních komunikacích je každý, kdo se přímým způsobem zúčastní provozu na pozemních komunikacích, a proto i řidič jedoucí po místní komunikaci je povinen dodržovat stejná pravidla silničního provozu jako řidič jedoucí po pozemní komunikaci jiné kategorie. Krajský soud uzavřel, že správní orgán respektoval kritéria obsažená v § 12 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, když správně snížil uloženou pokutu z částky 13 500 Kč na částku 10 000 Kč, avšak ponechal uložený zákaz činnosti nezměněn, neboť stěžovatel se svým jednáním dopustil vážného porušení pravidel o provozu na pozemních komunikacích stanovených zákonem č. 361/2000 Sb.

Stěžovatel se v kasační stížnosti dovolává důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a vytýká soudu, že nesprávně posoudil aplikaci ustanovení § 12 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, definující závažnost přestupku, neboť pokuta byla uložena ve 2/3 maximální možné sazby a zákaz činnosti byl uložen blíže 1/2 maximální možné sazby příslušné skutkové podstaty. K tomu uvádí, že nebyl zákonným způsobem vyhodnocen způsob spáchání přestupku a jeho možné následky, když se pohyboval s vozidlem po dráze 50 metrů, po místní komunikaci, kde předpoklad ohrožení ostatních účastníků silničního provozu je v podstatě odlišný, než kdyby se pohyboval s vozidlem po frekventované silnici. Následky přestupku nebyly v daném případě žádné, potenciální následky byly značně oslabeny. Pokud se týče okolností, za nichž byl přestupek spáchán, poukazuje na to, že zaměstnává 45 pracovníků, při obratu 18 mil. Kč ročně má řádově 3 - 4 desítky dodavatelů, a proto je odkázán při své práci na řízení motorových vozidel. Pokud by nemohl řídit vozidlo po dobu 8, resp. 4 - 5 měsíců, mělo by to fatální následky na průběh hospodaření firmy a ve svém důsledku by se to zcela bezpochyby odrazilo na nutném snížení počtu dodavatelů a zaměstnanců firmy. Dále se domnívá, že nebyla zohledněna osoba pachatele přestupku, když v jeho evidenční kartě za poslední 3 roky nejsou žádné záznamy o dopravních přestupcích s uloženou pokutou vyšší než 2000 Kč, a poukazuje na to, že je osobou bezúhonnou se zachovalou minulostí a kromě toho, že je jednatelem firmy K., společnosti s ručením omezeným, pracuje od roku 1990 též v obecním zastupitelstvu obce H. Z uvedeného uzavírá, že uložená sankce je zjevně nepřiměřená výše uvedeným skutečnostem a zjevně vybočuje z mezí dovoleného a zákonného správního uvážení.

Správní orgán ve svém vyjádření ke kasační stížnosti navrhl její zamítnutí, neboť uložená sankce je přiměřená závažnosti spáchaného přestupku a plní svůj výchovný účel jak z hlediska individuální, tak i generální prevence. Námitka stěžovatele poukazující na to, že s vozidlem jel po dráze pouhých 50 metrů a pohyboval se pouze po místní komunikaci, je nepodstatná, protože v daném případě tyto skutečnosti nejsou pro naplnění znaků skutkové podstaty přestupku dle § 30 odst. 1 písm. i) bodu 2. zákona č. 200/1990 Sb. rozhodující.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. v rozsahu a z důvodů, které uplatnil stěžovatel v kasační stížnosti; přitom sám neshledal vady uvedené v odst. 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost je důvodná.

Stěžovatel vytýká krajskému soudu nesprávnou aplikaci ustanovení § 12 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, protože se ztotožnil s právním názorem správního orgánu a nezohlednil při určení druhu a výměry sankce všechna kritéria, jež je nutno uvážit pro stanovení závažnosti přestupku, zejména pak způsob spáchání přestupku a jeho následky.

Podle § 30 odst. 1 písm. i) bod 2. zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění platném pro přezkoumávanou věc (dále jen „zákon“), se přestupku na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi dopustí ten, kdo se při výkonu činnosti, při níž by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí anebo poškodit majetek, odmítne podrobit lékařskému vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem v případě, že dechová zkouška byla pozitivní.

Podle § 12 odst. 1 zákona se při určení druhu sankce a její výměry přihlédne k závažnosti přestupku, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům, k okolnostem, za nichž byl spáchán, k míře zavinění, k pohnutkám a k osobě pachatele, zda a jakým způsobem byl pro týž skutek postižen v disciplinárním řízení.

Krajský soud uzavřel, že skutečnost, že stěžovatel jel s vozidlem pouze 50 metrů a pohyboval se po málo frekventované komunikaci, je nerozhodná, neboť podstatné je, že při výkonu této činnosti mohl ohrozit život nebo zdraví lidí anebo poškodit majetek. Dále odkázal na ust. § 2 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb., z něhož vyplývá, že účastníkem provozu na pozemních komunikacích je každý, kdo se přímým způsobem zúčastní provozu na pozemních komunikacích, a proto i řidič jedoucí po místní komunikaci je povinen dodržovat stejná pravidla silničního provozu jako řidič jedoucí po pozemní komunikaci jiné kategorie.

Ustanovení § 12 odst. 1 citovaného zákona stanovuje kritéria, na základě kterých se určuje závažnost přestupku, ke které správní orgán přihlédne při určení druhu sankce a její výměry. Při posuzování závažnosti přestupku musí správní orgán brát v úvahu zejména:

- způsob spáchání přestupku, tj. zda pachatel spáchal přestupek konáním nebo opomenutím, na místě veřejnosti přístupném, použil-li ke spáchání přestupku technické prostředky, apod. ;
- následky přestupku, tj. zda objekt přestupku byl pouze ohrožen nebo došlo k jeho porušení a byl-li porušen, zda jde o poruchu přechodnou (odstranitelnou) nebo trvalou (neodstranitelnou), jaká je výše škody, apod.;
- okolnosti, za nichž byl přestupek spáchán, kdy se jedná o subjektivní a objektivní okolnosti, které závažnost přestupků snižují nebo zvyšují (např. pachatel spáchal přestupek pod vlivem tíživých osobních nebo rodinných poměrů, páchal přestupek delší dobu, dopustil se více přestupků, v určitém místě a času dochází k většímu výskytu určitých skutkových podstat přestupků, např. dopravních nehod);

- míru zavinění, kdy obecně platí, že úmyslné zavinění je závažnější než nedbalostní. Totéž platí, pokud se týče úmyslu přímého a nepřímého, resp. nedbalosti vědomé a nevědomé. Míru zavinění může ovlivnit rozrušení pachatele, jeho příprava na spáchání přestupku, promyšlenost přestupku. Míra zavinění do jisté míry splývá s okolnostmi, za nichž byl přestupek spáchán;
- pohnutky, které mohou mít povahu přitěžující (např. ziskuchtivost, závist), ale i polehčující ;
- osobu pachatele, kdy je nutno posoudit postoj pachatele ke spáchanému přestupku, jeho osobní vlastnosti a neposlední řadě jeho věk. Na druh a výměru sankce má vliv, zda jde o osobu dosud za přestupek nepostiženou nebo známou příslušnému správnímu úřadu pro časté opakování uvedených protiprávních jednání (recidiva);
- zda a jakým způsobem byl pachatel přestupku postižen v disciplinárním řízení.

Tento výčet je demonstrativní a vzhledem k tomu tedy mohou správní orgány přihlídnout i k dalším kritériím.

Ze shora uvedeného jednoznačně vyplývá, že námitka stěžovatele, že krajský soud nesprávně vyložil ust. § 12 odst. 1 zákona, když nezohlednil způsob spáchání přestupku a jeho následky, je důvodná, neboť stěžovatelem tvrzené a žalovaným ani soudem nezpochybňované okolnosti, za kterých byl přestupek spáchán, byly rozhodné pro posouzení závažnosti přestupku pro určení druhu a výměry sankce. Je totiž zásadní rozdíl, zda se pachatel předmětného přestupku dopustil tohoto přestupku na dálnici v době dopravní špičky, kde míra ohrožení zdraví lidí nebo poškození majetku bude výrazně vyšší, nebo na místní komunikaci v nočních hodinách bez jakéhokoliv provozu, zda při jednání s policisty byl agresivní či nikoliv, jaké důvody uváděl pro odepření podrobit se odběru krve atd.

Druh sankce a její výměra uložená podle § 12 odst. 1 přestupkového zákona musí odpovídat závažnosti přestupku, která vyplývá zejména ze všech v zákoně demonstrativně uvedených kritérií. Uloží-li proto správní orgán sankci, aniž přihlédne ke způsobu spáchání přestupku, jeho následkům a okolnostem, za nichž byl spáchán, překročí tím zákonem stanovené meze správního uvážení s důsledkem nezákonnosti takového rozhodnutí podle § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“). Pokud se krajský soud s takovým postupem správního orgánu ztotožní, jde o nesprávné posouzení právní otázky krajským soudem.

Tato důvodná námitka založila proto důvod pro zrušení napadeného rozsudku.

Pokud stěžovatel namítal, že správní orgán, resp. krajský soud nepřihlédl k jeho dosavadní bezúhonnosti a uložil trest zjevně nepřiměřený, soud za daného stavu věci nemůže tuto námitku věcně posoudit, neboť absence respektování ostatních hledisek obsažených v § 12 odst. 1 činí posouzení přiměřenosti druhu a výměry sankce v podstatě nepřezkoumatelným. Nejvyšší správní soud toliko konstatuje, že pokuta ve výši 2/3 zákonné sazby je obecně vzato přísná a i trest zákazu činnosti blíže 1/2 zákonné sazby je výrazný. Proto byly-li by takové sankce uloženy bezúhonnému pachateli, za kterého je stěžovatel jinak dle rozsudku krajského soudu pokládán, musely by důvody pro uložení těchto sankcí vyplývat z ostatních hledisek určujících stupeň závažnosti přestupku, zejména z již uvedeného způsobu spáchání přestupku, jeho následků a okolností, za nichž byl spáchán. Tyto důvody ovšem Nejvyšší správní soud v dané věci neshledal.

Nejvyšší správní soud rovněž nemohl zaujmout stanovisko ani k otázce možné moderace krajským soudem podle § 78 odst. 2 s. ř. s, ani k námitce citelnosti sankce zákazu řízení motorových vozidel z hlediska podnikání stěžovatele, neboť tento postup přichází v úvahu teprve tehdy, je-li rozhodnutí správního orgánu založené na správním uvážení shledáno podle § 78 odst. 1 s. ř. s zákonným. Protože se však o tuto situaci nejedná, nebylo možné se těmito námitkami zabývat.

Nejvyšší správní soud proto napadený rozsudek krajského soudu v Brně podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a vrátil mu jej k dalšímu řízení. V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud i o nákladech řízení o kasační stížnosti.

V dalším řízení je krajský soud vázán právním názorem vysloveným tímto zrušovacím rozhodnutím.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. 12. 2004

JUDr. Radan Malík
předseda senátu